

Vendim nr. 59, datë 16.10.2025

(V-59/25)

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga: Holta Zaçaj, Kryetare, Marsida Xhaferllari, Fiona Papajorgji, Sonila Bejtja, Sandër Beci, Genti Ibrahimimi, Marjana Semini, Ilir Toska, anëtarë, me sekretare Anjeza Puka, në datën 16.10.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve kërkesën nr. 3 (I) 2025 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: ISUF DASHI

SUBJEKT I INTERESUAR:

**DREJTORIA RAJONALE E SIGURIMEVE SHOQËRORE,
BERAT, përfaqësuar nga drejtori, Altin Kazazi.**

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 2399/2516, datë 30.05.2017 të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2024-3568, datë 19.09.2024 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë dhe të vendimit unifikues nr. 3, datë 24.11.2016 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 27, 49, pika 3, shkronja “e”, 50, pika 4, 71 dhe 71/a të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Ilir Toska, mori në shqyrtim pretendimet dhe prapësimet e kërkuarit Isuf Dashi (*kërkuesi*), që ka kërkuar pranimin e kërkesës, parashtrimet e subjektit të interesuar, Drejtorisë Rajonale të Sigurimeve Shoqërore (*DRSSH*), Berat, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi ka qenë oficer aktiv i Forcave të Armatosura nga data 16.06.1982. Ai ka dalë në rezervë në datën 01.09.2004, ndërsa mbante gradën “Kapiten” dhe me një vjetërsi shërbimi si ushtarak aktiv prej 22 vjetësh e 2 muajsh.

2. Pas përfundimit të trajtimit me pagesë kalimtare deri në datën 01.09.2006, kërkuesi, në vijim, është trajtuar me pension të parakohshëm për vjetërsi shërbimi (*pension i parakohshëm*). Me vendimin nr. 735, datë 05.02.2007 (*vendimi nr. 735/2007*), DRSSH-ja, Berat i ka caktuar atij pension të parakohshëm në masën 16.480 lekë në muaj, me të drejtë pagese nga data 01.09.2006, duke u bazuar në ligjin nr. 8087, datë 13.03.1996 “Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8087/1996*). Pensioni i parakohshëm është llogaritur sipas nenit 11 të këtij ligji, në masën 50% të pagës referuese, mbi të cilën është derdhur kontributi për 15 vjet punë, e shtuar kjo me 2% të pagës referuese, mbi 15 vjet punë, por jo më shumë se masa e pensionit maksimal në shkallë vendi.

3. Në vijim, me vendimin nr. 735/1, datë 20.10.2011 (*vendimi nr. 735/1/2011*), DRSSH-ja, Berat ka rillogaritur pensionin e parakohshëm të kërkuarit, me efekt nga data 01.07.2009 e në vazhdim. Rillogaritja e pensionit është bazuar në nenin 29 të ligjit nr. 10142, datë 15.05.2009 “Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura, të punonjësve të Policisë së Shtetit, të Gardës së Republikës, të Shërbimit Informativ të Shtetit, të Policisë së Burgjeve, të Policisë së Mbrojtjes nga Zjarri dhe të Shpëtimit e të punonjësve të Shërbimit të Kontrollit të Brendshëm në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 10142/2009*).

4. Në datën 15.10.2014, duke mos qenë dakord si me llogaritjen fillestare, ashtu edhe me rillogaritjen e pensionit të parakohshëm sipas nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, kërkuesi i është drejtuar DRSSH-së, Berat, duke i kërkuar rillogaritjen e këtij pensioni sipas nenit 35, pika 1, të ligjit nr. 9210, datë 23.03.2004 “Për statusin e ushtarakut të Forcave të Armatosura të Republikës

së Shqipërisë” (ligji nr. 9210/2004). Në përgjigje, me shkresën nr. 3622/1, datë 19.11.2014, DRSSH-ja, Berat është shprehur se llogaritja dhe rillogaritja e pensionit të parakohshëm janë bërë në përputhje me ligjin dhe me vendimin nr. 2, datë 18.02.2013 (vendimi nr. 2/2013) të Gjykatës Kushtetuese (Gjykata).

5. Në datën 17.12.2014 kërkuesi i është drejtuar gjykatës me padi, duke kërkuar detyrimin e DRSSH-së, Berat: (i) të revokojë vendimin nr. 735/2007 dhe t’i rillogarisë, ricaktojë dhe paguajë masën e pensionit të parakohshëm në përputhje me nenin 35, pika 1, të ligjit nr. 9210/2004, nga data 01.09.2006 dhe deri në plotësimin e kushteve për pension pleqërie; (ii) të revokojë vendimin nr. 735/1/2011 me të gjitha efektet negative të tij nga data 01.07.2009 e në vazhdim; (iii) t’i paguajë diferencat midis masës së pensionit sipas nenit 35, pika 1, të ligjit nr. 9210/2004 dhe pensionit të paguar, së bashku me kamatëvonesat, nga data 01.09.2006 dhe deri në ekzekutimin e vendimit gjyqësor.

6. Në përfundim të gjykimit, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Vlorë, me vendimin nr. 586, datë 29.04.2015, ka vendosur pranimin e padisë së kërkuesit, sipas objektit të saj. Kjo gjykatë, në mënyrë të përmbledhur, ka arsyetuar se llogaritja e masës së pensionit të parakohshëm të kërkuesit nga DRSSH-ja, Berat është bërë në kundërshtim me nenin 35, pika 1, të ligjit nr. 9210/2004, që ka qenë në fuqi në çastin e lindjes të së drejtës për të, përveçse ajo kishte zbatuar një dispozitë të shfuqizuar, shkronjën “b” të nenit 11 të ligjit nr. 8087/1996, për kufizimin e pensionit të parakohshëm të kërkuesit në masën e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi. Edhe rillogaritja e pensionit të parakohshëm për kërkuesin sipas nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, është bërë në kundërshtim me ligjin nr. 9210/2004 dhe me vetë përmbajtjen e këtij neni (nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009), por edhe me vendimin e Gjykatës nr. 33, datë 24.06.2010 (vendimi nr. 33/2010), duke cenuar parimin e sigurisë juridike, për sa kohë rillogaritja ka ndikuar negativisht në situatën e kërkuesit. Kundër këtij vendimi ka paraqitur ankim pala e paditur, DRSSH-ja, Berat.

7. Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin nr. 2399/2516, datë 30.05.2017, ka vendosur ndryshimin e vendimit të gjykatës administrative të shkallës së parë dhe rrëzimin e padisë së kërkuesit. Gjykata e apelit, në mënyrë të përmbledhur, ka arsyetuar se ndonëse në çastin e lindjes të së drejtës për kërkuesin, në datën 01.09.2006, ka qenë në fuqi ligji nr. 9418/2005, në zbatim të vendimit unifikues nr. 3, datë 24.11.2016 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë (vendimi unifikues nr. 3/2016), ligji i zbatueshëm për llogaritjen e masës së pensionit të kërkuesit është ligji

nr. 8087/1996. Për rrjedhojë, llogaritja, caktimi dhe pagimi i pensionit të parakohshëm për kërkuesin është bërë në përputhje me ligjin. Edhe rillogaritja e pensionit të parakohshëm për kërkuesin është në përputhje me nenin 29 të ligjit nr. 10142/2009 dhe me vendimin nr. 2/2013 të Gjykatës, ku është arritur në përfundimin se megjithëse skema e re e llogaritjes së masës së sigurimit suplementar ka prekur parimin e sigurisë juridike, kjo ndërhyrje është në përpjesëtim të drejtë me qëllimin që e ka diktuar atë, duke respektuar ajo kriteret kushtetuese të nenit 17/1 të Kushtetutës. Në të njëjtën linjë arsyetimi, edhe në vendimin unifikues nr. 3/2016, është arritur në përfundimin se rillogaritja e pensionit të parakohshëm sipas nenit 29 i ligjit nr.10142/2009 do të bëhet sipas rregullave të parashikuara në këtë ligj, edhe në situatën kur kjo rillogaritje ul masën e pensionit të parakohshëm të njohur dhe të caktuar më parë. Kundër këtij vendimi ka paraqitur rekurs kërkuesi.

8. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2024-3568, datë 19.09.2024, në dhomën e këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesit, me arsyetimin se ai nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (*ligji nr. 49/2012*). Sipas atij kolegji, shkaqeve të parashtuara në rekurs u është dhënë përgjigje në mënyrë shteruese nga ana e Gjykatës Administrative të Apelit, e cila u ka bërë një analizë të hollësishme dispozitave ligjore të zbatueshme, konkretisht ligjeve nr. 8087/1996 dhe nr. 10142/2009, duke i dhënë meritën çështjes në bazë të vendimit unifikues nr. 3/2016. Po sipas atij kolegji, nuk rezulton që Gjykata Administrative e Apelit të ketë zbatuar gabim ligjin material ose procedural dhe që ky keqzbatim të jetë i një rëndësie themelore për njësimin, sigurinë dhe/ose zhvillimin e praktikës gjyqësore.

9. Në datën 15.01.2025 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij, i cili, pasi është plotësuar sipas kërkesave të ligjit nr. 8577/2000 është regjistruar më 23.01.2025. Në datën 23.03.2025 Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e kërkesës për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve, e cila në datën 23.04.2025 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

10. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i janë cenuar:

10.1. *E drejta për proces të rregullt ligjor në drejtim të:*

10.1.1. *Së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsyesimit të vendimit gjyqësor*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka vlerësuar dhe nuk u ka kthyer përgjigje shkaqeve të ngritura në rekursin e tij, ndonëse ato kishin të bënin si me zbatimin e gabuar të ligjit material nga Gjykata Administrative e Apelit, që ishin të një rëndësie themelore, ashtu edhe me parimin e sigurisë juridike në aspektin e të drejtave të fituara.

10.1.2. *Parimit të sigurisë juridike në aspektin e së drejtës së fituar*, pasi:

10.1.2.1. Ndonëse e drejta për pension të parakohshëm kërkuesit i ka lindur në datën 01.09.2006 dhe ajo rregullohej nga ligjet nr. 9210/2004 dhe nr. 9418/2005, në kundërshtim me përcaktimet e nenit 37, pika 1, të ligjit nr. 49/2012 dhe në mosrespektim edhe të vendimit unifikues nr. 3, datë 06.12.2013 (*vendimi unifikues nr. 3/2013*) të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, masa e pensionit atij i është llogaritur sipas ligjit nr. 8087/1996, megjithëse ky ligj nuk zbatohet në rastin e tij. Si pasojë e kësaj, kërkuesit i është cenuar masa e pensionit me 8.032 lekë në muaj. Në vendimin unifikues nr. 3/2016 Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë kanë vendosur të mos zbatohen ligjet nr. 9210/2004 dhe nr. 9418/2005, por ligji nr. 8087/1996 së bashku me kufizimin e tij në shkronjën “b” të nenit 11, megjithëse ky kufizim ishte shfuqizuar duke filluar nga data 14.04.2004.

10.1.2.2. Masa e pensionit është përligjur edhe në zbatim të nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, duke i dhënë atij fuqi prapavepruese, në kundërshtim me vendimin e Gjykatës nr. 33/2010, ku është përcaktuar qartë se rillogaritja do të bëhet vetëm në rast se ndryshon pozitivisht, pra përmirëson situatën e përfituesve. Për më tepër, kërkuesi nuk është as subjekt i nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, pasi objekt rillogaritjeje, sipas tij, janë pensionet e parakohshme të përfituara sipas ligjit nr. 8087/1996 dhe jo ato sipas ligjeve nr. 9210/2004 dhe nr. 9418/2005. Si pasojë e kësaj, pas datës 01.07.2009 kërkuesit i është ulur masa e pensionit të parakohshëm me 19.998 lekë në muaj.

10.2. *Parimi i shtetit të së drejtës dhe ai i hierarkisë së akteve normative*, pasi gjykatat e zakonshme në vendimet e kundërshtuara:

10.2.1. Nuk kanë zbatuar ligjin që ka qenë në fuqi në datën 01.09.2006, në momentin e lindjes për kërkuesin të së drejtës së pensionit të parakohshëm, pikërisht ligjin nr. 9210/2004. Ato kanë zbatuar ligjin nr. 8087/1996, megjithëse ligji nr. 9210/2004 bën pjesë në listën e ligjeve që miratohen me shumicë të cilësuar sipas nenit 81, pika 2, të Kushtetutës. Për më tepër, ligji nr. 8087/1996, pas hyrjes në fuqi të ligjit nr. 9418/2005, nuk zbatohet për ushtarakët që përfitonin sipas këtij të fundit (neni 33). Po kështu, është zbatuar kufizimi sipas shkronjës “b” të nenit 11 të këtij ligji (ligji nr. 8087/1996), në një kohë kur ky kufizim ishte shfuqizuar me nenin 49 të ligjit nr. 9210/2004.

10.2.2. I kanë dhënë fuqi prapavepruese nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, megjithëse kjo dispozitë parashikon rilloaritjen e përfitimeve të caktuara sipas ligjit nr. 8087/1996, por jo edhe të atyre sipas ligjeve nr. 9210/2004 dhe nr. 9418/2005. Si pasojë, kërkuesit i janë cenuar të drejtat e fituara dhe, për më tepër, në mosrespektim të vendimit nr. 33/2010 të Gjykatës, e cila, në interpretim pajtues të nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, ka arritur në përfundimin se rilloaritja do të bëhet vetëm në rast se ndryshon pozitivisht, pra përmirëson situatën e përfituesve.

10.3. *Standardi i zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të Gjykatës*, pasi vendimet gjyqësore të kundërshtuara nuk kanë respektuar vendimet e Gjykatës nr. 33/2010 dhe nr. 2/2013, përmes të cilave është pranuar se zvogëlimi i pensionit të parakohshëm nuk mund të përliqej me interesin publik, se rilloaritja e pensionit sipas nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009 do të bëhet vetëm në rast se ndryshonte pozitivisht situatën e përfituesve dhe se prekja e skemës së sigurimeve shoqërore bazë nuk duhet kurrësi të pësonte ndryshime të tilla që të përkeqësonin ndjeshëm jetën e shtetasve, të cilët përfitonin këtë sigurim. Edhe pse ishin përpara një të drejte që buronte nga neni 52, pika 2, i Kushtetutës dhe të njohur me ligj të miratuar me shumicë të cilësuar, gjykatat kanë zvogëluar masën e pensionit të tij të parakohshëm pa marrë parasysh këto vendime të Gjykatës. Vendimi unifikues nr. 3/2016 ka përcaktuar rilloaritjen në përkeqësim të pensionit të parakohshëm.

11. *Subjekti i interesuar, DRSSH-ja, Berat*, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar si vijon:

- 11.1. Pretendimi për cenimin e *parimit të shtetit të së drejtës* nuk qëndron, pasi DRSSH-ja, Berat e ka përlllogaritur pensionin e parakohshëm të kërkuesit bazuar në nenin 11 të ligjit nr. 8087/1996, sipas kufizimit të vendosur në shkronjën “b”, pra jo më shumë se masa e pensionit të pleqërisë në shkallë vendi. Kufizimi i masës së përfitimit ekziston jo vetëm në ligjin e sigurimeve shoqërore, por edhe në ligjet për sigurimet shoqërore suplementare, ndaj një mënyrë e ndryshme të vepruari nga ajo do të ishte në zbatim të gabuar të ligjit, duke abuzuar me fondet e buxhetit të shtetit. Pensioni i parakohshëm i kërkuesit është përlllogaritur në përputhje të plotë me ligjin nr. 10142/2009 dhe me aktet nënligjore në zbatim të tij, sikundër edhe me udhëzimet e Institutit të Sigurimeve Shoqërore (ISSH).
- 11.2. Pretendimi për cenimin e *parimit të sigurisë juridike në aspekt të së drejtës së fituar* nuk qëndron, pasi ligji nr. 10367, datë 23.12.2010, i cili ndryshoi ligjin nr. 10142/2009, iu nënshtrua kontrollit kushtetues dhe Gjykata, me vendimin nr. 2/2013, ka vlerësuar se megjithëse skema e re e përlllogaritjes së masës së sigurimeve suplementare ka sjellë uljen e të ardhurave për përfituesit, kjo ndërhyrje është në përpjesëtim të drejtë me qëllimin që e ka diktuar atë, pasi masa e pensionit e përlllogaritur sipas formulës së re mbështetet në mundësitë reale buxhetore, siguron funksionimin e parimeve të funksionimit të skemave suplementare dhe ruan raporte të arsyeshme midis masës së sigurimit të parakohshëm dhe pagës mesatare neto nga puna.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

12. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të

drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuara në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

13. Gjykata vëren se kërkuesi, si individ, legjitimohet *ratione personae* në lidhje me vendimet e kundërshtuara të Gjykatës Administrative të Apelit dhe të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, të dhëna në procesin gjyqësor të vënë në lëvizje nga ai, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në proces dhe ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

14. Për sa i takon vendimit unifikues nr. 3/2016 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, gjithashtu objekt i ankimit kushtetues individual, Gjykata vëren se, sipas jurisprudencës kushtetuese, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, individi duhet të provojë interesin e tij, si në aspektin procedural, ashtu edhe në atë substancial. Kjo, sepse individi, si subjekt i kushtëzuar, mund të bëjë kërkesë në Gjykatë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tij të drejtpërdrejtë, si dhe të provojë se në çfarë mënyre ai është cenuar në të drejtat e tij kushtetuese, pra se është viktimë e një shkeljeje dhe se pasojat nga akti i kundërshtuar janë të drejtpërdrejta dhe reale për të (*shih vendimet nr. 24, datë 23.04.2025; nr. 77, datë 05.11.2024; nr. 44, datë 26.09.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Në rastin konkret, Gjykata evidenton se kërkuesi nuk ka qenë palë në procesin për të cilin Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë janë shprehur me vendimin unifikues nr. 3/2016, ndaj, në aspektin procedural, ai nuk legjitimohet *ratione personae* për kundërshtimin e tij në këndvështrim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës. Megjithatë, në aspektin substancial, Gjykata çmon të analizojë përmbajtjen e vendimit unifikues, për aq sa referuar atij gjykatat e zakonshme kanë interpretuar dhe zbatuar ligjin në çështjen konkrete.

16. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, Gjykata vëren se kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual pas përfundimit të procesit gjyqësor në të tria shkallët e gjyqësorit të zakonshëm dhe pasi ka shteruar në formë e substancë mjetet e zakonshme të ankimit ndaj vendimeve të gjykatave më të ulëta. Për rrjedhojë, ai nuk ka mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të tij kushtetuese përveç paraqitjes së ankimit kushtetues individual.

17. Në drejtim të legjitimitetit *ratione temporis*, neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000 ka parashikuar afatin ligjor 4-mujor nga konstatimi i cenimit për paraqitjen e ankimit kushtetues individual. Në çështjen në shqyrtim, vendimi më i fundit në kohë i kundërshtuar, ai i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, mban datën 19.09.2024, ndërsa kërkesa është paraqitur në këtë Gjykatë në datën 15.01.2025, pra brenda afatit ligjor 4-mujor.

18. Për sa i takon legjitimitetit *ratione materiae* kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor dhe të parimit të sigurisë juridike, përveç edhe të parimeve të shtetit të së drejtës dhe të hierarkisë së akteve, si dhe të standardit të zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të Gjykatës, pretendime të cilat *prima facie* përfshihen në juridiksionin kushtetues. Në lidhje me këto pretendime, Gjykata vëren se kërkuesi, në thelb, ka paraqitur të njëjtat argumente që lidhen me interpretimin e ligjit nga gjykatat e zakonshme, prandaj ato do të trajtohen në vijim në drejtim të së drejtës për gjykim të drejtë, të parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës, të lidhur me parimin e sigurisë juridike.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e së drejtës për gjykim të drejtë të lidhur me parimin e sigurisë juridike

19. Kërkuesi ka pretenduar se masa e pensionit të parakohshëm të caktuar nga DRSSH-ja, Berat nuk është bazuar në ligjin në fuqi në kohën e lindjes të së drejtës, ligjet nr. 9210/2004 dhe nr. 9418/2005, por në ligjin nr. 8087/1996, i cili nuk ka qenë i zbatueshëm në rastin e tij dhe, për më tepër, duke konsideruar atë kufizim të masës së pensionit që ky i fundit parashikonte, në një kohë kur ky kufizim ishte shfuqizuar prej datës 14.04.2004, përmes nenit 49 të ligjit nr. 9210/2004. Po ashtu, edhe rillogaritja në vijim e pensionit të parakohshëm sipas nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009 është bërë në shkelje të përmbajtjes së kësaj dispozite, përveçse kjo dispozitë bie ndesh me ligjin nr. 9210/2004, i cili bën pjesë në listën e ligjeve që miratohen me shumicë të cilësuar sipas nenit 81, pika 2, të Kushtetutës. Pretendimet e tij në këtë drejtim nuk janë marrë parasysh nga Gjykata Administrative e Apelit dhe Gjykata e Lartë, të cilat, për sa i përket përcaktimit të masës së përfitimit të këtij pensioni, nuk kanë interpretuar e zbatuar drejt jurisprudencën kushtetuese dhe legjislacionin e fushës, në cenim të parimit të sigurisë juridike në aspekt të të drejtave të fituara. Po sipas tij, edhe për sa i përket rillogaritjes së masës së pensionit të parakohshëm, interpretimi që këto gjykata u kanë bërë dispozitave ligjore dhe vendimeve të

Gjykatës, si dhe zbatimi i vendimit unifikues nr. 3/2016 kanë bërë që ajo rillogaritje të jetë në përkeqësim të situatës së tij financiare, duke cenuar edhe në këtë rast parimin e sigurisë juridike. Po sipas kërkuarit, edhe pse shkaqet e ngritura në rekursin e tij kishin të bënin si me zbatimin e gabuar të ligjit material nga Gjykata Administrative e Apelit dhe me cenimin e parimit të sigurisë juridike në drejtim të të drejtave të fituara, Gjykata e Lartë nuk ka arsyetuar dhe nuk ka vlerësuar bazueshmërinë e tyre në ligj.

20. Subjekti i interesuar ka prapësuar se llogaritja e pensionit të parakohshëm të kërkuarit është bazuar në nenin 11 të ligjit nr. 8087/1996, sipas kufizimit të vendosur në shkronjën “b”, pra jo më shumë se masa e pensionit të pleqërisë në shkallë vendi. Ky lloj kufizimi i masës së përfitimit ekziston jo vetëm në ligjin e sigurimeve shoqërore, por edhe në ligjet për sigurimet shoqërore suplementare, ndaj një mënyrë e ndryshme të vepruari do të ishte në zbatim të gabuar të ligjit, duke abuzuar me fondet e buxhetit të shtetit. Për pasojë, sipas subjektit të interesuar, pensioni i parakohshëm i kërkuarit është llogaritur në përputhje të plotë me ligjin, përfshirë edhe periudhën pas hyrjes në fuqi të ligjit nr. 10142/2009. Ky i fundit, sipas tij, u ndryshua me ligjin nr. 10367, datë 23.12.2010 dhe iu nënshtrua kontrollit kushtetues. Gjykata, me vendimin nr. 2/2013, ka vlerësuar se megjithëse skema e re e llogaritjes së masës së sigurimeve suplementare ka sjellë uljen e të ardhurave për përfituesit, kjo ndërhyrje është në përpjesëtim të drejtë me qëllimin që e ka diktuar atë, pasi formula e re për llogaritjen e masës së pensionit të parakohshëm mbështetet në mundësitë reale buxhetore, siguron funksionimin e parimeve të funksionimit të skemave suplementare dhe ruan raporte të arsyeshme midis masës së sigurimit të parakohshëm dhe pagës mesatare neto nga puna.

21. Duke sjellë në vëmendje se neni 42, pika 2, i Kushtetutës parashikon edhe se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe të interesave të tij kushtetues dhe ligjorë, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë, Gjykata çmon të ritheksojë se detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrarisht, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës. Ajo nuk vepron si gjykatë e shkallës së katërt dhe për këtë arsye vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm nuk vihen në dyshim, përveç rasteve kur gjetjet e tyre mund të konsiderohen si arbitrare ose haptazi të paarsyeshme. E thënë ndryshe, Gjykata vepron në rastin kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose i tillë që gjykimin e bën të padrejtë

(shih vendimet nr. 34, datë 27.05.2025; nr. 25, datë 23.04.2025; nr. 24, datë 23.04.2025 të Gjykatës Kushtetuese).

22. Po kështu, për sa i përket parimit të sigurisë juridike, si një nga elementet e parimit të shtetit të së drejtës, Gjykata çmon të ritheksojë se ai përfshin, mes të tjerash, besueshmërinë e qytetarëve të shteti dhe pandryshueshmërinë e ligjit për marrëdhëniet e rregulluara. Besueshmëria ka të bëjë me bindjen e individit se nuk duhet të shqetësohet vazhdimisht ose të jetojë me frikë për ndryshueshmërinë dhe pasojat negative të akteve juridike, të cilat mund të cenojnë jetën e tij private ose profesionale dhe të përkeqësojnë një gjendje të vendosur me akte të mëparshme. Nëse masat e marra shpien në përkeqësimin në mënyrë të paarsyeshme të gjendjes ligjore të personave të tjerë, mohojnë të drejtat e fituara ose injorojnë interesat legjitimë të tyre, atëherë do të rrezikohet arritja e qëllimit madhor të ndërtimit të shtetit të së drejtës. Në këtë kuptim, parimi i sigurisë juridike nuk shfaqet asnjëherë si i tillë në vetvete, por shoqërohet me mbrojtjen e të drejtave të fituara, vazhdimësinë ligjore, qartësinë dhe përcaktueshmërinë në normimin e marrëdhënieve juridike dhe respektimin e pritshmërive legjitime (shih vendimet nr. 34, datë 27.05.2025; nr. 10, datë 29.02.2016 të Gjykatës Kushtetuese).

23. Po në drejtim të parimit të sigurisë juridike, Gjykata është shprehur se ai përfshin edhe ndalimin e fuqisë prapavepruese të normave juridike, i cili nënkupton se është e pamundur të gjykohen, sipas normave ligjore në fuqi, sjellje njerëzore, fakte ligjore ose marrëdhënie ligjore që kanë ndodhur përpara se këto norma të hynin në fuqi. Si rregull, ligjet i shtrijnë efektet e tyre në kohën e ardhme dhe fuqia prapavepruese zbatohet në raste përjashtimore, sepse, në të kundërt, mund të krijohen situata me pasoja të paparashikuara (shih vendimet nr. 34, datë 27.05.2025; nr. 78, datë 06.11.2024 të Gjykatës Kushtetuese). Fuqia prapavepruese zbatohet si përjashtim në ligjet penale favorizuese, në ligjet që ndërhyjnë për të rregulluar me ligj situata të paligjshme të krijuara më parë, në ligjet që interpretojnë anët e errëta ose të paqarta të një ligji të mëparshëm ose në ndonjë rast tjetër ku paraqitet domosdoshmëria për të shmangur pasoja të rënda, negative ose të pandreqshme (shih vendimet nr. 34, datë 27.05.2025; nr. 9, datë 26.02.2007 të Gjykatës Kushtetuese). Nocioni i fuqisë prapavepruese është i pranishëm në rastet kur një normë ligjore aplikohet për gjëra tashmë të vendosura në të kaluarën. Në aspektin kushtetues, ligji me fuqi prapavepruese është i kundërshtueshëm në qoftë se cenon të drejtat e fituara me ligjet ekzistuese ose krijon një detyrim të ri për sa u përket transaksioneve të shkuara (shih vendimet nr. 34, datë 27.05.2025; nr. 1, datë 31.01.2003 të Gjykatës Kushtetuese).

24. Gjykata gjithashtu çmon të ritheksojë se edhe se pensioni i parakohshëm për vjetërsi shërbimi jepet në konsideratë të natyrës së punës të ushtarakëve, të cilët pas ndërprerjes së karrierës, me ose pa dëshirën e tyre, e kanë të vështirë të gjejnë një vend pune të një niveli të krahasueshëm me funksionet që ushtronin. Prandaj ligjvënësi parashikoi krijimin e një sistemi përfitimesh suplementare që të garantohej ruajtja e një niveli të krahasueshëm jetese dhe ekonomik për ushtarakët e Forcave të Armatosura, të cilëve u ndërpriteshin marrëdhëniet e punës. Në këtë këndvështrim, pensioni i parakohshëm për vjetërsi shërbimi mbrohet nga parimi i sigurisë juridike (*shih vendimet nr. 34, datë 27.05.2025; nr. 33, datë 24.06.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Lidhur me legjislacionin që ka rregulluar ndër vite të drejtën e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi për ushtarakët e Forcave të Armatosura, kontrollin e tij kushtetues dhe për sa u përket përfundimeve njësuere të vendimit unifikues nr. 3/2016 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë për zbatimin në kohë dhe efektin prapaveprues të legjislacionit për pensionin e parakohshëm, si dhe skemën e zbatueshme për llogaritjen e masës së këtij pensioni, Gjykata e ka bërë tashmë në disa raste (*shih vendimet nr. 34, datë 27.05.2025 §§ 26-35; nr. 25, datë 23.04.2025 §§ 42-48; nr. 24, datë 23.04.2025 §§ 25-31*), ndaj çmon të mos ndalet në evidentimin e tij në hollësi edhe në këtë vendim.

26. Mbi atë bazë, nisur nga thelbi i parashtrimeve të kërkuesit, si dhe bazuar në standardet kushtetuese të sipërcituara, Gjykata në vijim do të analizojë nëse interpretimi që Gjykata Administrative e Apelit dhe Gjykata e Lartë i kanë bërë ligjit material të zbatueshëm në mosmarrëveshjen objekt gjykimi i ka cenuar kërkuesit të drejtën për pension të parakohshëm për vjetërsi shërbimi të përfituar për shkak të parashikimeve ligjore, pra nëse në interpretimin që ato gjykata i kanë bërë ligjit të zbatueshëm në rastin e kërkuesit ka ose jo elemente të arbitraritetit.

27. Në çështjen në shqyrtim, Gjykata vëren se kërkuesit, si ushtarak i dalë në rezervë, e drejta për pension të parakohshëm i ka lindur në datën 01.09.2006. Trajtimi i tij me këtë pension është bazuar në ligjin nr. 8087/1996, të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999 dhe është caktuar në masën 16.480 lekë në muaj, sipas aktit administrativ, vendimit nr. 735/2007 të DRSSH-së, Berat (*shih paragrafin 1 të vendimit*). Në vijim, me një akt tjetër administrativ, vendimin nr. 735/1/2011, DRSSH-ja, Berat ka rillogaritur pensionin e parakohshëm të kërkuesit sipas nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009 (*shih paragrafin 2 të vendimit*). Duke mos qenë dakord me llogaritjen fillestare, ashtu edhe me rillogaritjen në vijim të pensionit të parakohshëm, sipas këtyre akteve administrative, kërkuesi ka paraqitur ankim përpara DRSSH-së, Berat, e cila i ka kthyer përgjigje negative (*shih*

paragrafin 3 të vendimit). Pas kësaj, kërkuesi ka kundërshtuar gjyqësisht aktet administrative në fjalë, duke kërkuar revokimin e tyre dhe detyrimin e organit administrativ t'i rillogarisë dhe t'i paguajë atij pensionin e parakohshëm në përputhje me masën e përcaktuar në nenin 35, pika 1, të ligjit nr. 9210/2004, deri në plotësimin e kushteve për pension pleqërie, si dhe t'i paguajë diferencat e këtij pensioni, së bashku me kamatëvonesat, nga data 01.09.2006 deri në ekzekutimin e vendimit gjyqësor (*shih paragrafin 4 të vendimit*).

28. Padia e kërkuesit është shqyrtuar nga Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Vlorë, e cila, me vendimin nr. 586, datë 29.04.2015, ka vendosur pranimin sipas objektivit të saj. Sipas asaj gjykate, ligji i zbatueshëm për llogaritjen e masës së pensionit të kërkuesit në çastin e lindjes të së drejtës, në datën 01.09.2006, nuk ka qenë ligji nr. 8087/1996, por ligji nr. 9210/2004 dhe referuar nenit 35, pika 1, të tij, masa e këtij pensioni në këtë datë, e llogaritur nga vetë pala e paditur, është 24.512 lekë (për 22 vjet vjetërsi shërbimi dhe pagën referuese 38.300 lekë) dhe jo 16.480 lekë. Për rrjedhojë, llogaritja e masës së pensionit të parakohshëm të kërkuesit është bërë në kundërshtim me nenin 35, pika 1, të ligjit nr. 9210/2004. Për më tepër, sipas asaj gjykate, kufizimi i masës së pensionit të parakohshëm të kërkuesit sa pensioni maksimal i pleqërisë në shkallë vendi është bërë në bazë të shkronjës “b” të nenit 11 të ligjit nr. 8087/1996, në një kohë kur ky kufizim sipas kësaj shkronje ishte shfuqizuar nga neni 49 i ligjit nr. 9210/2004.

29. Po sipas asaj gjykate, edhe rillogaritja e pensionit të parakohshëm për kërkuesin sipas nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009 është bërë në kundërshtim: i) me ligjin nr. 9210/2004, i cili, referuar nenit 81, pika 2, shkronja “e”, të Kushtetutës, bën pjesë në kategorinë e atyre ligjeve që miratohen me shumicën e cilësuar, ndërsa ligji nr. 10142/2009, i cili ka dalë në zbatim të nenit 35 të ligjit nr. 9210/2004, bën pjesë në ligjet e zakonshme që miratohen me shumicën e thjeshtë, ndaj ai nuk mund të ndryshojë atë që ka përcaktuar ligji organik (ligji nr. 9210/2004); ii) me vetë përmbajtjen e këtij neni (nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009), i cili lejon rillogaritjen vetëm të atyre përfitimeve të caktuara sipas ligjit nr. 8087/1996, por jo edhe për ato të caktuara sipas ligjit nr. 9210/2004; iii) me vendimin e Gjykatës nr. 33/2010, ku është mbajtur qëndrimi se rillogaritja do të bëhet vetëm në rast se ndryshon pozitivisht, pra përmirëson situatën e përfituesve, përndryshe cenohet parimi i sigurisë juridike. Ndonëse Gjykata në vendimin nr. 2/2013 ka pranuar se vetëm skema e sigurimeve shoqërore bazë nuk duhet të pësojë ndryshime që përkeqësojnë ndjeshëm jetën e shtetasve, duke lejuar ndryshime të skemës së përfitimeve suplementare, në rastin konkret jemi para një pensioni të parakohshëm të ushtarakut, i cili përbën një të drejtë sipas nenit 52, pika 2, të

Kushtetutës, e drejtë kjo që rregullohet sipas kushteve të ligjit, që në këtë rast është ligji nr. 9210/2004.

30. Çështja është shqyrtuar në vijim nga Gjykata Administrative e Apelit, e cila, me vendimin nr. 2399/2516, datë 30.05.2017, ka ndryshuar vendimin e gjykatës administrative të shkallës së parë, duke rrëzuar padinë e kërkuesit. Sipas gjykatës së apelit, ligji i zbatueshëm për llogaritjen e masës së pensionit të kërkuesit ka qenë ligji nr. 8087/1996. Sipas saj, ndonëse në çastin e lindjes të së drejtës për kërkuesin, në datën 01.09.2006, në fuqi ka qenë ligji nr. 9418/2005, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në vendimin unifikues nr. 3/2016, kanë arritur në përfundimin se për periudhën nga data 01.01.1999 deri në hyrjen në fuqi të ligjit nr. 10142/2009, pensioni i parakohshëm për vjetërsi shërbimi do të përlllogaritet sipas ligjit nr. 8087/1996, të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999 dhe se në rastet kur e drejta për pension ka lindur pas hyrjes në fuqi të ligjit nr. 9418/2005 dhe deri në hyrjen në fuqi të ligjit nr. 10142/2009, në kuptim të nenit 29 të këtij ligji, skema për llogaritjen e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi, e parashikuar nga ligji nr. 9418/2005 dhe e ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, nuk zbatohet, pavarësisht nëse masa e pensionit rritet ose ulet në raport me skemën e parashikuar nga ligji nr. 8087/1996, të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999. Për rrjedhojë, sipas asaj gjykate, llogaritja, caktimi dhe pagimi i pensionit të parakohshëm për kërkuesin është bërë në përputhje me ligjin në fuqi në çastin e lindjes të së drejtës.

31. Po sipas gjykatës së apelit, edhe rillogaritja e pensionit të parakohshëm për kërkuesin është në përputhje me nenin 29 të ligjit nr. 10142/2009 dhe me vendimin nr. 2/2013 të Gjykatës, ku është arritur në përfundimin se megjithëse skema e re e llogaritjes së masës së sigurimit suplementar ka sjellë uljen e të ardhurave për përfituesit, pra ka prekur parimin e sigurisë juridike, kjo ndërhyrje është në përpjesëtim të drejtë me qëllimin që e ka diktuar atë, duke respektuar ajo kriteret kushtetuese të nenit 17/1 të Kushtetutës, konkretisht mbrojtjen e interesit publik, vendosjen e një raporti të drejtë midis së drejtës së cenuar dhe qëllimit që synohet të arrihet nëpërmjet ndërhyrjes legislative, si dhe ruajtjen e thelbit të së drejtës për sigurim shoqëror. Skema e re e rillogaritjes, sipas ligjit nr. 10142/2009, vijon gjykata, është gjetur e aplikueshme pas datës së miratimit të këtij ligji dhe në përputhje me Kushtetutën jo vetëm sipas vendimit në fjalë të Gjykatës, por, në të njëjtën linjë arsyetimi, edhe në vendimin unifikues nr. 3/2016, është arritur në përfundimin se rillogaritja e pensionit të parakohshëm sipas nenit 29 i ligjit nr. 10142/2009 do të

bëhet sipas rregullave të parashikuara në këtë ligj edhe në situatën kur kjo rillojaritje ul masën e pensionit të parakohshëm të njohur dhe të caktuar më parë.

32. Për rekursin e kërkuarit, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2024-3568, datë 19.09.2024, ka vendosur mospranimin e tij, me arsyetimin se rekursi nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012 dhe se pretendimeve në rekurs u është dhënë përgjigje në mënyrë shteruese nga ana e Gjykatës Administrative të Apelit, e cila u ka bërë një analizë të hollësishme dispozitave ligjore të zbatueshme, konkretisht ligjeve nr. 8087/1996 dhe nr. 10142/2009, duke i dhënë meritën çështjes në bazë të vendimit unifikues nr. 3/2016. Sipas atij kolegji, nuk rezulton që Gjykata Administrative e Apelit të ketë zbatuar gabim ligjin material ose procedural dhe që ky keqzbatim të jetë i një rëndësie themelore për njësimin, sigurinë dhe/ose zhvillimin e praktikës gjyqësore.

33. Bazuar në standardet e mësipërme kushtetuese dhe duke pasur në konsideratë rrethanat e rastit konkret, Gjykata vëren se kërkuarit i ka lindur e drejta për pension të parakohshëm në datën 01.09.2006, moment në të cilin kjo e drejtë rregullohej nga nenet 13 dhe 14 të ligjit nr. 9418/2005, të ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, të cilat përcaktonin kushtet dhe kriteret për përfitimin e pensionit të parakohshëm dhe masën e tij, për të cilën përcaktohej se ajo ishte 50% e pagës referuese dhe për çdo vit tjetër të vjetërsisë së shërbimit mbi përcaktimin e mësipërm, masa e pensionit shtohej me 2% të pagës referuese, por masa e pensionit të parakohshëm nuk mund të ishte më e madhe se 3-fishi i pensionit bazë për ushtarakët e tjerë (për ata që nuk mbanin gradat “Gjeneral”, “Kolonel”, “Major” dhe “Nënkolonel”). Ndërkohë, për shkak të shfuqizimit me ligjin nr. 9210/2004 të tavanit të masës së pensionit maksimal të pleqërisë, sipas shkronjës “b” të nenit 11 të ligjit nr. 8087/1996, si dhe parashikimeve të nenit 33 të ligjit nr. 9418/2005, sipas të cilit, me hyrjen e tij në fuqi, ligji nr. 8087/1996 dhe aktet e dala në zbatim të tij nuk do të zbatoheshin për ushtarakët e Forcave të Armatosura që përfitonin sipas këtij ligji, kërkuari kishte pritshmëri të ligjshme se ai do të përfitonte nga këto dispozita, pra se ndaj atij nuk do të zbatoheshin tavan/kufizim në masën e pensionit të parakohshëm (referuar ligjit nr. 9210/2004) ose që ky kufizim do të ishte deri në 3-fishin e pensionit bazë (referuar ligjit nr. 9418/2005, të ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006).

34. Megjithatë, Gjykata konstaton se pavarësisht momentit kur kërkuarit i ka lindur e drejta për pension të parakohshëm dhe ligjit në fuqi në atë moment, konkretisht ligjit nr. 9418/2005, të ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, Gjykata Administrative e Apelit ka arritur në përfundimin se

ky ligj nuk zbatohet, por zbatohet ligji nr. 8087/1996, i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999, megjithëse neni 33 i ligjit të parë parashikonte shprehimisht se ky i dyti nuk do të zbatohet për ushtarakët e Forcave të Armatosura që përfitonin sipas këtij ligji (ligjit të parë). Për këtë, ajo gjykatë i është referuar përfundimit të arritur në vendimin unifikues nr. 3/2016 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, sipas të cilave, referuar nenit 29, pika 1, të ligjit nr. 10142/2009, për periudhën nga data 01.01.1999 dhe deri në hyrjen në fuqi të ligjit nr. 10142/2009, pensioni i parakohshëm për vjetërsi shërbimi do të përlllogaritej sipas ligjit nr. 8087/1996 (të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999), përfshirë edhe për përfituesit që u ka lindur e drejta për pension të parakohshëm për vjetërsi shërbimi në kohën kur në fuqi ka qenë ligji nr. 9418/2005 (i ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006), ligj i cili nuk zbatohet. Po sipas atyre kolegjeve, zbatimi me fuqi prapavepruese i nenit 29 të ligjit është në përputhje me Kushtetutën, sikurse është vlerësuar edhe në vendimet e Gjykatës nr. 33/2010 dhe nr. 2/2013. Megjithatë, objekt rregullimi i nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009 është rillogaritja e të drejtave të njohura, ku pika 1 e tij përcakton zbatimin e dispozitave të ligjit nr. 8087/1996 deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji (nr. 10142/2009), duke mos u shprehur për ndonjë efekt prapaveprues të ligjit në fjalë, por as për (pa)zbatueshmërinë e ligjit nr. 9418/2005 ose rregullimin ndryshe të pasojave të ardhura nga zbatimi i tij. Po kështu, edhe në vendimet e referuara të Gjykatës nuk ka ndonjë vlerësim për (pa)zbatueshmërinë e ligjit nr. 9418/2005 për periudhën që ai ka qenë në fuqi dhe as për zbatimin në mënyrë përjashtimore me efekt prapaveprues të ligjit nr. 10142/2009, pra me qëllim rregullimin e ndonjë prej atyre situatave, të cilat, në aspektin kushtetues, në këndvështrim të parimit të sigurisë juridike, do të lejonin, përjashtimisht, zbatimin me efekt prapaveprues të këtij ligji ndaj situatave ose marrëdhënieve të lindura përpara hyrjes së tij në fuqi.

35. Gjithashtu, përtej kësaj, Gjykata konstaton se ndonëse me ligjin nr. 9210/2004 tavani i masës së pensionit maksimal të pleqërisë ishte shfuqizuar, Gjykata Administrative e Apelit për pensionin e parakohshëm të kërkuesit për periudhën 01.09.2006 - 30.06.2009, duke u bazuar në nenin 11 të ligjit nr. 8087/1996, të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999, ka përcaktuar se masa e përgjithshme e pensionit të parakohshëm nuk mund të kalonte masën e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi, duke vlerësuar edhe ajo se ligji nr. 9210/2004 nuk mund të zbatohet, pasi nuk kishin dalë aktet nënligjore në zbatim të tij.

36. Duke arsyetuar si më lart, Gjykata Administrative e Apelit duket se nuk ka mbajtur parasysh rregullimet e nenit 37, pika 1, të ligjit nr. 49/2012, sipas të cilit gjykata e shqyrton

ligjshmërinë e veprimit administrativ që kundërshtohet në bazë të situatës ligjore dhe faktike që ekzistonte në kohën e kryerjes së veprimit konkret administrativ, si dhe nuk e ka llogaritur masën e pensionit sipas kushteve e kriterëve të parashikimeve ligjore në fuqi për atë periudhë. Prandaj, në vlerësimin e Gjykatës, vendimi i gjykatës së apelit nuk duket se ka përmbushur konceptin e një gjykimi të drejtë në kuptim të parashikimit të nenit 42 të Kushtetutës.

37. Nga ana tjetër, Gjykata vëren se përmbajtja e ligjit nr. 9210/2004 dhe e nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, si dhe mënyra e interpretimit të tyre nga gjykata e apelit nuk rezultojnë të jenë analizuar nga Gjykata e Lartë. Kjo e fundit nuk shprehet se përse ligji nr. 9210/2004, i identifikuar nga gjykata administrative e shkallës së parë si i zbatueshëm në rastin konkret ose dhe ligji nr. 9418/2005, i ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, i identifikuar nga gjykata e apelit si ligji që ka qenë në fuqi në çastin e lindjes të së drejtës për kërkuesin, janë të pazbatueshëm për periudhën 01.09.2006 - 30.06.2009 dhe se i tillë është ligji nr. 8087/1996, i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999. Po kështu, Gjykata e Lartë nuk shprehet as se përse në rastin në shqyrtim kishte vend për zbatimin e vendimit unifikues për periudhën në fjalë dhe as se përse ligji i identifikuar si i zbatueshëm nga gjykata e apelit (ligji nr. 8087/1996) vijon të përmbajë kufizim të masës së pensionit të parakohshëm (jo më shumë se masa e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi), në një kohë kur ky kufizim është shfuqizuar. Në këtë drejtim, nuk duket se Gjykata e Lartë u ka dhënë përgjigje shkaqeve të paraqitura në rekurs për ligjin e zbatueshëm në rastin konkret, sikundër edhe për sa i përket zbatimit të kriterëve ligjore të parashikuara nga ligji nr. 8087/1996, i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999, për periudhën 01.09.2006 - 30.06.2009, si pasojë e shfuqizimit me ligjin nr. 9210/2004 të masës së tavanit të pensionit të parakohshëm.

38. Nisur nga sa më lart, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë, si gjykatë ligji, duhet t'u kthente përgjigje pretendimeve të kërkuesit për ligjin e zbatueshëm dhe kriteret e përcaktimit të masës së pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi. Për sa i përket këtij të fundit, ajo gjykatë nuk mund të mjaftojë me një arsyetim të kufizuar, por duhet të mbante qëndrim dhe të arsyetonte qoftë për sa i përket ligjit të zbatueshëm, ashtu edhe në veçanti në drejtim të masës së kufizimit të pensionit të parakohshëm të kërkuesit për periudhën 01.09.2006 - 30.06.2009. Prandaj, vendimi i saj nuk plotëson kërkesat për një gjykim të drejtë në drejtim të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, duke i cenuar kërkuesit edhe parimin e sigurisë juridike në drejtim të së drejtës për pension të parakohshëm të fituar prej tij nga ligji. Ndërkohë për sa u përket pretendimeve të kërkuesit në lidhje me nenin 29 të ligjit nr. 10142/2009, për periudhën pas hyrjes në fuqi të këtij

ligji, pra pas datës 01.07.2009, Gjykata vëren se interpretimi i kësaj dispozite nga gjykata e apelit dhe pranimi i tij nga Gjykata e Lartë nuk duket i paarsyeshëm dhe që të bjerë ndesh me jurisprudencën e Gjykatës, pra i tillë që e bën gjykimin të padrejtë. Prandaj, pretendimet e kërkuarit në lidhje me masën e pensionit të parakohshëm për periudhën 01.07.2009 e në vijim nuk janë të bazuara.

39. Për arsytet e lartpërmendura, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës së pensionit të parakohshëm për shkak të interpretimit të paarsyeshëm të ligjit, në lidhje me periudhën 01.09.2006 - 30.06.2009, është i bazuar. Megjithatë, Gjykata, duke mbajtur në konsideratë edhe rolin subsidiar të saj në respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, vlerëson se i përket Gjykatës së Lartë të kontrollojë ligjshmërinë e vendimmartjes së gjykatave të faktit për interpretimin e ligjit material prej tyre, prandaj duhet të shfuqizohet vetëm vendimi i saj.

40. Në përfundim, Gjykata çmon se, sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi, kërkesa është e bazuar, ndaj ajo pranohet pjesërisht.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

V E N D O S I:

1. Pranimin pjesërisht të kërkesës.
2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2024-3568, datë 19.09.2024 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 16.10.2025

Shpallur më 20.11.2025